

mig længere herved. Hvad nu angaar de øvrige Bemærkninger, kunde det maasse være passende at komme til en Bemærkning fra det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds (Berg), der er kommen tilbage til en Udtalelse i Betænkningen om at opfordre Ministeriet til at løse den særdeles lidet ørskeltige og særdeles vanskelige Opgave at faae at vide rundt omkring i Landet, hvad i de sidste 5 Aar Sædegaardseierne have ydet til deres Præster paa anden Maade end som Offer. En mere vidtløftig og ubestemt affattet Opgave end denne kan jeg vanskeligt tænke mig, og jeg vil nødig indlade mig paa den allerede af den Grund, at jeg ikke gjerne vilde risikere at faae det Svar, som laa nærmest, naar man kom med et saadant Spørgsmaal til Fordegodsseierne; man maatte da holde sig til Præsten for tilfald at kunne faae et ikke altfor stærkt afvisende Svar; men endog dette vil blive temmelig vanskeligt og være en meget storartet Opgave, thi vi have ikke blot ikke saa saa Sædegaarde og Hovedgaarde, der have Tiendefrihed, men man maatte vel ogsaa se efter dem, der vare udparcellerede og udfinde Parcellerne, thi disse skulde jo aabenbart med, og dette vilde blive endnu vanskeligere. Jeg tilstaar imidlertid, at jeg saameget mindre vil indlade mig paa den hele Opgave, som jeg ikke kan erkjende, at der ved Lovens 2—23—11 er paalagt nogen Pligt til at udrede noget bestemt Beløb, som paa den ene Side ikke skulde være Tiende og paa den anden Side heller ikke Offer. Jeg er fuldstændig overbevist om, at Loven selv ikke hjemler noget Saadant, og jeg tror, at man, naar man historisk vil gaa tilbage til Oprindelsen til 2—23—11 og tillige vil gennemgaa de mange forskjellige enkelte Omgjørelser i Form af Reskript- og Rancelliskrivelser, som senere ere udkomne, og som jeg har gjort mig bekendt med, vil komme til den Erkjendelse, at der her paa ingen Maade kan være Tale om en lovbestemt Forpligtelse. Her er Tale om, at der skal udredes Offer, og dette Offer har ved forskjellige enkelte Afgjørelser faaet en bestemt Størrelse, saaledes at man har sagt, at mindre end 2 Rd. for hver Høitid eller 6 Rd. om Aaret ikke kunde anses for passende,

men det er særdsyuligst, at de Allerfleste ere gaaede langt ud derover, og der er ogsaa ved den senere Lovgivning givet Midler til at gjøre denne Offerpligt gjældende imod Bedkommende, efter hvad der kan anses for passende. Man har altsaa paa ingen Maade stillet sig anderledes overfor disse Offre, enten Høitidsoffer eller Accidentsoffer, end ligeoverfor andre, men jeg paastaar, at man ikke har nogen som helst Basis at stille sig paa, naar man forlanger en Opgjørelse af, hvad Bedkommende have givet, som ikke var Offer. Den negative Maade, at de skulde opgjøre, hvilke Udgifter de i de sidste 5 Aar ellers have givet Præsten, kunde blive en høist besynderlig Opgave. Men dersom man altsaa ikke vil faae en saadan Redegjørelse, som kunde have høist vanskelige Dimensioner, naar der skulde bringes Noget ud deraf, hvortil skulde man saa gaa? Vil man sige: vi ville have alle de Udgifter, for hvilke der haves en Bestemmelse af vedkommende høieste Ørighed, i sin Tid Rancelliet, og holde sig dertil, saa vil dette igjen vinde bort mellem Hænderne, thi saa skulde man først gaa ind paa en meget langvarig og høist besværlig historisk Undersøgelse for at faae frem, hvad det egentlig er, thi det skjuler sig under høist forskjellige Former. Forsaa vidt det ikke stiller sig — hvad der er det Almindelige — som en Art Offer, som en vis Maade, hvorpaa de Paagjældende opfylde denne Forpligtelse, som de ikke ere blevne fritagne for ved Tienden, saa kan der være helt forskjellige Grunde til denne Udelse, det kan være paa Grund af, at Sædegaardseieren har faaet noget af en Præstegaards Jord, eller paa Grund af, at han har faaet tiendepligtig Jord, men dette maa først siges, førend der kan være Tale om, at der her skulde være et Bevis for en saadan særlig eksisterende Lovhjemmel. — Endvidere var der Spørgsmaal om denne saakaldte raadgivende Komite — det var ogsaa en Henstilling —, som skulde stilles under Kultusministeren, og som skulde have dette ganske vist omfattende Hverv at undersøge alle disse mange Løstunder af Ansøgninger, der komme frem med Hensyn til alle Beneficier, haade de Ansøgninger, der kom til Ministeriet, og dem, der kom til Universitetet fra Student-